

Zeetrekellingen in de eerste helft van 1990

Steve Geelhoed

Inleiding

Bij het verschijnen van dit artikel zijn de zeetrekellingen vanaf de Bloemendaalse reddingsbrigade weer volop bezig. Duikers, futen, grondeleenden en Bonte Strandlopers bepalen het trekbeeld momenteel. Over enkel weken zullen Dwergmeeuwen, sterns en steltlopers het beeld bepalen. Tenminste als "de trek" verloopt als in 1990. Hoe de trek toen verliep wordt in dit artikel geschetst. Na een korte bespreking van telpost, methode en de getelde periode de waarnemers worden de resultaten van 1990 gepresenteerd. Ditmaal geen beperkt aantal soortbesprekingen, maar een poging om alle soorten aan bod te laten komen.

Telpost en telmethode

De tellingen zijn verricht vanaf het terras van de Bloemendaalse reddingsbrigade. Dankzij de hoge ligging van het terras, ca 10 meter boven zeeniveau, en het smalle strand wordt normaal gesproken over een deel van het strand heengekeken. Sterns en steltlopers die regelmatig door de branding vliegen, worden deels over het hoofd gezien. Zoals eerder uit de doeken gedaan is (Geelhoed, 1990) wordt het kijkerbeeld op één punt gefixeerd en worden in principe alle vogels die door het kijkerbeeld vliegen genoteerd.

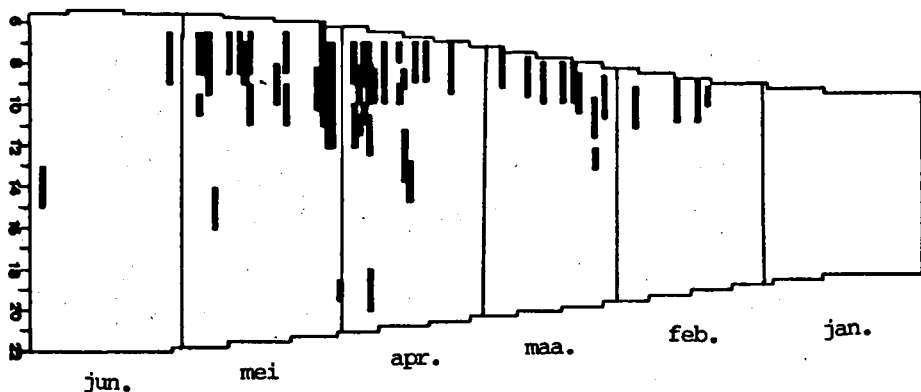
Waarnemers

Het telwerk werd weer verricht door een klein(er wordend) groepje tellers: Steve Geelhoed, Amon Gouw, Hans Groot, Ferdy Hieselaar, Berry v.d. Hoorn, Evert van Huijssteeden, Richard Joosten, Guido van Leeuwen en Pim de Nobel. Allen worden bedankt voor hun bijdrage aan de tellingen.

Telperiode

Ondanks geduchte concurrentie van inventarisaties in Zuid-Kennemerland en projecten in Griekenland en op de Seychellen is er in 1990 slechts een fractie minder geteld dan in 1989 (116 uur en 120 uur). De verdeling van de teluren is weergegeven in figuur 1.

Nagenoeg alle tellingen zijn verricht tussen half februari en begin juni. Traditiegetrouw wordt het gros van de tellingen in april en mei verricht.

Figuur 1. Overzicht van de tellingen. Op de verticale as is de datum weergegeven; op de horizontale as de tijd van de dag. N= 116

Resultaten

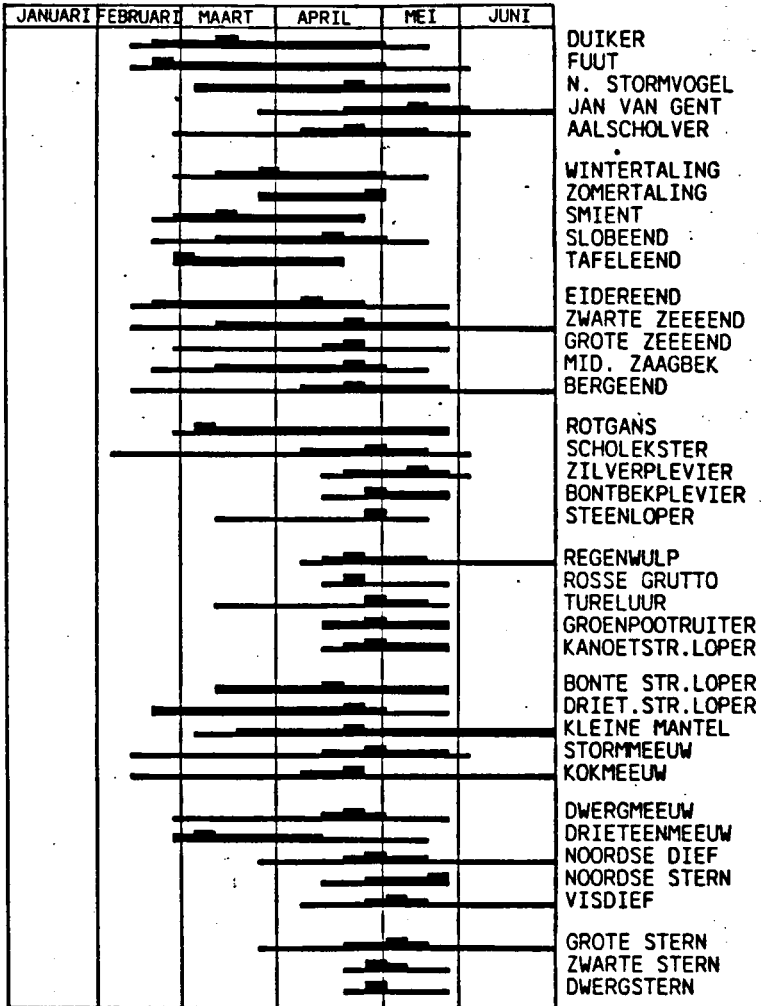
Tijdens de tellingen zijn 33298 vogels verdeeld over 66 "soorten" geregistreerd. In tabel 1 wordt een overzicht van de aantallen per soort gepresenteerd.

Tabel 1 Overzicht van waargenomen aantallen per soort in de eerste helft van 1990

Soort	aantal	%N	Soort	aantal	%N
DUIKER SPEC	43	88	ZILVERPLEVIER	868	100
ROODKEELDUIKER	6	67	GOUDPLEVIER	1	0
PARELDUIKER	1	100	BONTBEKPLEVIER	126	100
IJSDUIKER	1	100	STEENLOPER	44	87
FUUT	187	94	WULP	37	100
KUIFDUIKER	1	100	REGENWULP	66	97
N. STORMVOGEL	19	79	GRUTTO	4	75
N. PIJLST.VOGEL	1	100	ROSSE GRUTTO	2435	100
JAN VAN GENT	64	96	TURELUUR	116	100
AALSCHOLVER	272	88	GROENPOOTRUITER	20	100
BLAUWE REIGER	31	94	WITGATJE	2	100
WILDE EEND	16	94	KEMPHAAN	6	100
WINTERTALING	273	92	KANOETSTR.LOPER	761	100
ZOMERTALING	34	100	BONTE STR.LOPER	196	100
SMIENT	238	92	DRIET.STR.LOPER	623	100
KRAKEEND	4	100	KLUUT	39	100
PIJLSTAART	30	13	KLEINE JAGER	2	100
SLOBEEND	45	98	GROTE MANTEL	16	100
TOPPEREEND	17	100	KLEINE MANTEL	146	87
KUIFEEND	3	0	KLEINE BURGEMEESTER	1	T.P.

Rosse Grutto fouragerend langs het strand. Foto: Piet Munsterman.

Figuur 2. Doortrekperiode van de meest algemene soorten in 1990. De onderste balk geeft de periode aan waarin een soort is waargenomen. De middelste balk geeft de periode aan waarin 90% van het seizoenstotaal is waargenomen. De bovenste balk is de mediaan, de week waarin de helft van het seizoenstotaal passeerde.

TAFELEEND	32	91	STORMMEEUW	510	99
BRILDUIKER	2	100	KOKMEEUW	2435	98
EIDEREEND	200	94	ZWARTKOPMEEUW	1	T.P.
ZWARTE ZEEEEND	2528	94	DWERMGEEUW	4090	96
GROTE ZEEEEND	85	100	DRIETEENMEEUW	53	62
MID. ZAAGBEK	179	91	NOORDSE DIEF	11 008	96
GROTE ZAAGBEK	1	0	NOORDSE STERN	100	100
BERGEEND	321	96	VISDIEF	195	71
ROTGANS	1366	100	GROTE STERN	1494	95
GRAUWE GANS	4	100	ZWARTE STERN	873	99
KNOBBELZWAAN	20	100	DWERMSTERN	386	99
SCHOLEKSTER	608	72	ALK/ZEEKOET	3	100
KIEVIT	3	67	ZEEKOET	6	83

Waarnemingen van trekkende roofvogels, zwaluwen en zangertjes zijn niet de tabel opgenomen. Een blik op tabel 1 leert dat het grootste deel van de waarnemingen betrekking heeft op noordwaarts vliegende vogels. Blijkbaar is de noodzaak om in het voorjaar tijdig in de broedgebieden te arriveren groter dan de noodzaak om in het najaar, wanneer trekbewegingen in een willekeurige richting lijken plaats te vinden, tijdig in de overwinteringsgebieden aan te komen. Hoewel van de meeste soorten gedurende een groot deel van het seizoen wel enige trek wordt vastgesteld, heeft elke soort een eigen beperkte doortrekperiode. Om een indruk te geven van de doortrekperiodes van de verschillende soorten is een en ander in figuur 2 gevisualiseerd.

In het begin van het seizoen worden weinig soorten en geringe aantallen waargenomen. Soorten als Duiker spec, Fuut, Wintertaling, Smient, Bonte Strandloper, Rotgans en Drieteenmeeuw trekken in februari en maart het sterkst door. In de loop van maart/april geven steeds meer soorten acte de présence om eind april-begin mei massaal te pieken. Iedere telling wordt het trekbeeld bepaald door een andere soort. De ene dag worden honderden Dwergmeeuwen gezien, de dag erna honderden Rosse Grutto's. Dan opeens duizenden sterns en grote aantallen Kanoetstrandlopers, die zich naar hun arctische broedgebieden begeven. In de loop van mei bereikt slechts een aantal soorten (Zilverplevier, Noorse Stern) een doortrekkiepiek, terwijl andere soorten een tweede, kleinere piek bereiken (Rotgans, Bontbekplevier, Kanoetstrandloper en Grote Stern). Eind juni worden de eerste tekenen van najaarstrek alweer vastgesteld, maar daarover later meer.

Literatuur

Geelhoed, S.C.V., 1990. Zeetrekellingen in de eerste helft van 1989 bij Bloemendaal aan Zee. *Fitis* 26(1): 17-27.

S.C.V. Geelhoed, Leonard Springerlaan 300, Haarlem